

ĐAKOVO (TU) – U sklopu Đakovačkog ljeta 2020., održani su 11. po redu Dani Luke Botića. Tim povodom, 22. kolovoza u Spomen-muzeju biskupa J. J. Strossmayera održan je bogat program.

Bunjevačke i šokačke novine

Otvorena je izložba „150 godina Bunjevačkih i šokačkih novina“ u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, a o izložbi su govorili: kustosica Irena Ivkić, prof. Mirko Ćurić, prof. Tomislav Žigmanov, nakladnik izložbe te gradonačelnik grada Đakova Marin Mandarić, koji je svečano otvorio izložbu.

„*Bunjevačke i šokačke novine* su simbolična točka zakašnjelog preporoda među Hrvatima u ugarskom Podunavlju koji je predvodio kalački kanonik Ivan Antunović. Prvi broj je objavljen na blagdan svetog Josipa 19. ožujka prije točno 150 godina, a
Novina
ama

je Antunović, skupa sa svojim suradnicima, htio zapriječiti pogubne posljedice snažne mađarizacije, ohrabriti Bunjevce i Šokce da provode programe na očuvanju nacionalne samobitnosti, da čuvaju i razvijaju svoju nacionalnu svijest kroz prakticiranja kulturnih i prosvjetnih sadržaja. Veliku podršku, i materijalnu i moralnu, imao je u biskupu Josipu Juraju Strossmayeru, tako da je priređivanje ove izložbe u Đakovu neka vrsta uzvratne zahvalne geste za sve ono što je Strossmayer učinio za bačke Hrvate“, istaknuo je Žigmanov. Izložbi je nazočio umirovljeni nadbiskup đakovačko-osječki, mons. dr. Marin Srakić, zamjenici gradonačelnika Grada Đakova Antun Galić i Robert Francem te gosti i prijatelji Muzeja.

Predstavljanje zbornika

Nakon izložbe, održano je predstavljanje dva zbornika posvećena đakovačkim i srijemskim biskupima. Predstavljanje je organizirala Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Đakovu, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u Subotici, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj – Pečuh, Društvo hrvatskih književnika – Zagreb, Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu te Đakovačko-osječka nadbiskupija. O Zborniku “Pavao Matija Sučić, 250 godina od rođenja” govorio je prof. Tomislav Žigman, a o Zborniku „In caritate, humilitate et vitae simplicitate, 100 godina od rođenja biskupa Ćirila Kosa” govorio je prof. Božidar Petrač i prof. dr. Pero Aračić.

Žigmanov je istaknuo kako Zborniku “Pavao Matija Sučić, 250 godina od rođenja” predstavlja važan iskorak u djelovanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Ovaj rođeni Subotičanin, koji je bio relativno zatumljen u kolektivnoj memoriji njegovih suzavičajnika, sada je na primjeren način obrađen, a cjelovita slika o njemu postala je uvelike dostupna. Naše znanje o nama samima postalo je tako potpunije, a svijest o tome da smo narod velikih osobnosti obogaćena je, naglasio je predstavljajući.

„In caritate, humilitate et vitae simplicitate, 100 godina od rođenja biskupa Ćirila Kosa” sadrži radove s istoimenog znanstvenog skupa održanog u Đakovu 19. studenoga 2019. godine u organizaciji Zavoda za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Đakovu u suradnji sa Katoličkim bogoslovnim fakultetom u Đakovu i Društvom hrvatskih književnika iz Zagreba te pod pokroviteljstvom Đakovačko-osječke nadbiskupije i grada Đakova te medijskim pokroviteljstvom Glasa Slavonije. Sadrži uvod s programom i 12 znanstvenih radova koji tematski obuhvaćaju područja društvene i crkvene povijesti, kulturne povijesti i povijesti književnosti.

Važnost ovoga Zbornika Petrač je sažeo u tri etape. Prva je da je Zbornik veliki prinos proučavanju biskupova života. Druga bitna odrednica je što Zbornik pridonosi poznavanju same Biskupije đakovačko-srijemske (bosanske). Uokviruje se u ono što je povijest biskupije nad kojom stoji sjena velikoga Strossmayera, te u zborniku možemo vidjeti kakvi su njegovi nasljednici i što su njegovi nasljednici uspjeli za vrijeme svoga života učiniti i to u vremenima koja su bila dosta nepovoljna. „Kroz lik Ćirila Kosa isprepliću se različiti elementi čiste crkvene povijesti i hrvatske povijesti, dakle one povijesti koja je bila povijest druge polovice 20. stoljeća“, zaključio je Petrač, navodeći treću etapu.

Prof. dr. Aračić opisao je lik đakovačkog i srijemskog biskupa koji je po svom životu i djelu bio

čovjek Crkve te je skrbio za što kvalitetniji pastoral u biskupiji, za rad na katehizaciji te za održavanje i izgradnju crkvenih objekata. „Djelovao je u vrijeme velikih pritisaka na Crkvu tijekom komunizma, odnosno u godinama Domovinskoga rata, kada je veliki dio biskupije okupiran, Crkve i obiteljski domovi su razoreni i uništeni, a vjernički puk je protjeran ili je izbjegao. Unatoč činjenici da je 1959. uhićen, a potom i osuđen na zatvorsku kaznu, biskup Kos ostao je dosljedan svojem pozivu i poslanju, spreman pomoći bližnjemu i stati u zaštitu slabih i nemoćnih“, naglasio je Aračić.

U nastavku je istaknuo kako je su za hrvatsku historiografiju kao i za pravnu povijest, napose onu koja se odnosi na kazneno sudovanje u vrijeme SFRJ, od velikoga značenja radovi koji se bave sudskim postupkom vođenim protiv biskupa (tada duhovnika) Ćirila Kosa i njegovih kolega bogoslova i profesora Đakovačkoga sjemeništa 1959/60. godine. Zaključujući izlaganje Aračić je uputio kako bi se ljudske kvalitete biskupa Ćirila, za koje znaju svi koji su bili s njim u doticaju, morale dublje i sveobuhvatnije istraživati, kao i njegovo djelovanje u vrijeme kada je biskupija bila 'pocijepana', tj. okupirana, iseljena širom svijeta. Naveo je i dnevnike biskupa Ćirila koje ti također trebalo detaljnije proći i zabilježiti njegove susrete s drugima, posebno svećenicima.

Ćurić je biskupa Kosa okarakterizirao kao „zanimljiva, iscrpna i zainteresirana sugovornika, koji je otvoreno odgovarao na sva pitanja, svjestan važnosti medija, čak i kada je to lokalni medij. Dva prezentirana intervjua u Zborniku daju uvid u biskupova osobna stajališta, ali su važni i radi stvaranja slike o Đakovačkoj biskupiji te su vrijedno svjedočanstvo tadašnjih povijesnih zbivanja, okupacije velikoga dijela teritorija unutar biskupije i progona stanovništva, nadalje odnosa između crkvenih vlasti i društva te vremena velikih društvenih promjena.“

Program je završio predstavljanjem knjige Emmanuela Mouniera: *Rasprave o personalizmu*, Zagreb, Alfa, 2019.

Irena Ivkić/foto: I. Ivkić/Ž. Vurm